

1821. Η δική μας επανάσταση δεν μοιάζει με τις άλλες

Γράφει ο **Κωνσταντίνος Χολέβας** –Πολιτικός Επιστήμων

Η έξοδος του Μεσολογγίου.

Κυριακή των Βαΐων, 10 Απριλίου 1826

Ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης φαίνεται ότι είχε προβλέψει τις ιδεολογικές παρερμηνείες του 1821, οι οποίες συνεχίζονται μέχρι σήμερα. Έγραψε λοιπόν στα Απομνημονεύματά του ότι: «*Η Επανάστασις*

η εδική μας δεν ομοιάζει με τις άλλες». Και έσπευσε να διευκρινίσει ότι η Ελληνική Επανάσταση δεν αντέγραψε την Γαλλική του 1789, διότι οι Γάλλοι πολέμησαν μεταξύ τους σε εμφύλιο πόλεμο, ενώ οι Έλληνες εξεγέρθηκαν εναντίον κατακτητού αλλοεθνούς και αλλοθρήσκου. Προσθέτουμε ότι οι εξεγερμένοι Γάλλοι είχαν αντίπαλο τότε τον ανώτερο Ρωμαιοκαθολικό κλήρο, ο οποίος είχε αποκτήσει υπερβολικά οικονομικά και κοινωνικά δικαιώματα σε ένα φεουδαρχικό καθεστώς, ενώ οι Έλληνες επαναστάτες αγωνίσθηκαν υπό την Εκκλησία τους, για την Εκκλησία, μαζί με την Εκκλησία.

Παρά ταύτα σε ορισμένα σχολικά και πανεπιστημιακά εγχειρίδια γίνεται σήμερα μία προσπάθεια να θεωρηθεί η Μεγάλη Ελληνική Επανάσταση ως γνήσιο πνευματικό τέκνο του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού και της Γαλλικής Επανάστασης. Δεν υποτιμώ τα σπουδαία αυτά ιδεολογικά ρεύματα, τα οποία πράγματι επηρέασαν αρκετούς Έλληνες. Όμως η ιστορική έρευνα έχει αποδείξει ότι οι πνευματικές προϋποθέσεις του 1821 βασίζονται σε μία σύνθεση της ελληνορθόδοξης παράδοσης του λαού μας με αντιλήψεις που ήλθαν από τη Δύση. Ο Ελληνισμός δεν ήταν ποτέ κλεισμένος στο καβούκι του και οι λόγοί του, κληρικοί και λαϊκοί, διάβαζαν, ταξίδευαν, είχαν ενημέρωση, παρά τις συνθήκες δουλείας. Η σύνθεση αυτή ονομάσθηκε Ελληνικός Διαφωτισμός και έχει σημαντικές διαφορές από τον Ευρωπαϊκό Διαφωτισμό.

Οι Έλληνες που επηρεάσθηκαν από τον Διαφωτισμό ήσαν επιλεκτικοί και όχι τυφλοί αντιγραφείς. Επί παραδείγματι ενώ το πρώτο Σύνταγμα της Γαλλικής Επανάστασης προβλέπει δημόσια παιδεία μόνον για τα αγόρια, ο Ρήγας Βελεστινλής στο δικό του Σύνταγμα προσθέτει και τη δημόσια παιδεία για τα κορίτσια. Οι Ορθόδοξοι χριστιανικές καταβολές του τόν βοηθούν να προσλαμβάνει κριτικά τα γαλλικά διδάγματα. Επίσης ο Αδαμάντιος Κοραής, ο οποίος έζησε πολλά χρόνια στο Παρίσι ασκεί αυστηρή κριτική στη Γαλλική Επανάσταση για την άλογη βία, τις αθεϊστικές ιδέες της και τις αντιχριστιανικές ενέργειές της.

Λέγουν ορισμένοι ότι η Γαλλική Επανάσταση αφύπνισε τον Ελληνισμό και του καλλιέργησε εθνική συνείδηση. Λάθος. Από τα πρώτα χρόνια μετά την Άλωση της Πόλης οι Έλληνες εξεγείρονται, αλλά αποτυγχάνουν για διάφορους λόγους. Ο Κων. Σάθας και άλλοι ιστορικοί έχουν καταγράψει δεκάδες επαναστατικά κινήματα επί Τουρκοκρατίας, πολύ πριν από τη Γαλλική Επανάσταση. Τα ιδανικά ήσαν η Ορθοδοξία, η απελευθέρωση όλων των ελληνικών τόπων και η διαχρονική συνέχεια του Ελληνισμού. Ούτε η εθνική συνείδηση περίμενε τους Ευρωπαίους Διαφωτιστές για να ... αναγεννηθεί. Οι πρόγονοί μας ουδέποτε έχασαν τη συνείδηση της ταυτότητάς τους. Ιεροκήρυκες μιλούσαν συνεχώς για Αρχαία Ελλάδα και για Βυζαντινή Ρωμηοσύνη, σε κρυφά και φανερά σχολεία τα παιδιά διδάσκονταν αρχαίους συγγραφείς, ο λαός διάβαζε μετά μανίας τη «Φυλλάδα του Μεγαλέξανδρου». Οι αρχαίοι Έλληνες ήσαν ζωγραφισμένοι στον νάρθηκα πολλών ναών και η Μεγάλη Ιδέα κρατούσε την ελπίδα ζωντανή.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία συντελούσε στη διαμόρφωση της συνειδήσεως και των τοπικών θεσμών. Στην Καππαδοκία πολλοί Έλληνες αναγκάσθηκαν να μιλούν τουρκικά, αλλά διατηρώντας την Ορθόδοξη Πίστη και τελώντας τη Θεία Λειτουργία στην ελληνική γλώσσα διαφύλαξαν την ελληνικότητά τους. Των Ελλήνων οι Κοινότητες, στο υπόδουλο Γένος και στην Διασπορά, υπήρξαν προέκταση της ενορίας. Με επίκεντρο τον ναό ο υπόδουλος Ελληνισμός οργάνωνε την αυτοδιοίκησή και το εμπόριό του και εξέλεγε δημοκρατικά τους προκρίτους του.

Δέκα χρόνια πριν από τη Γαλλική Επανάσταση ένας Ορθόδοξος ιερομόναχος βρήκε μαρτυρικό θάνατο αφού είχε μιλήσει στους Έλληνες για το «ποθούμενον», την Ελευθερία. Το 1821 οφείλει πολύ περισσότερα στον Άγιο Κοσμά τον Αιτωλό και στους Νεομάρτυρες παρά στα ευρωπαϊκά «Φώτα».

20.03.2015

Πηγή: www.antibaro.gr/

